MHPSS TWG 4.04.2024 Minutki ze spotkania

Data: 4 kwietnia 2025

Prowadząca: Joanna Głażewska WHO

Protokolatka: Paulina Brożyniak UNHCR

Uczestnicy: Teofana Cepoi (Plan International), Marta Chojnacka (PAH), Aleksandra Kaplon (UNHCR), Liliia Oleshko (Plan International), Aleksandra Alicja Mosiołek (UNICEF), Shoira Ruzybaeva (UNHCR), Małgorzata Suraj (UNHR), Piotr Toczyski (ASP), Magdalena Woźniak (UNICEF), Iryna Vasilyeva (Helsińska Fundacja Praw Człowieka).

1. **Powitanie i wprowadzenie przez prowadzących**

WHO powitało wszystkich uczestników i wyjaśniło obecną sytuację związaną z finansowaniem MHPSS oraz swoją gotowość do kontynuowania spotkań w ramach TWG w celu lepszego osadzenia MHPSS w polityce zdrowia publicznego. UNHCR poinformowało o cięciach finansowych i niemożności współprzewodniczenia grupie TWG MHPSS. UNHCR podkreśliło jednak potrzebę kontynuowania prac TWG i zapewniło chęć tymczasowego wsparcia w nadchodzących miesiącach. UNHCR poinformował również o mechanizmie poszukiwania zewnętrznego specjalisty MHPSS, który mógłby tymczasowo wspierać koordynację MHPSS. Opierając się na przykładach z innych krajów, UNHCR zauważyło, że MHPSS TWG są często współprowadzone przez Ministerstwo Zdrowia i WHO, a UNHCR zapewnia wsparcie sekretarskie. Biorąc pod uwagę obecny kontekst w Polsce i uznając ograniczone możliwości MZ w tym czasie ze względu na konkurujące priorytety, w dłuższej perspektywie grupa może rozważyć wskazanie alternatywnego współprowadzącego — takiego jak inna agencja ONZ lub organizacja pozarządowa o szerokim zasięgu operacyjnym — podczas gdy UNHCR chętnie przejdzie do roli sekretarskiej i będzie nadal wspierać grupę, organizując spotkania fizyczne i ułatwiając koordynację.

2. **Aktualności organizacyjne: przegląd członkostwa i szybka ocena potrzeb członków (ankieta 2024/2025)**

WHO przedstawiła ankietę internetową na temat potrzeb i priorytetów partnerów w 2025 roku. Ankietę przeprowadzono od grudnia 2024 r. do stycznia 2025 r. i otrzymano 39 odpowiedzi. Pytanie dotyczące preferencji językowych wykazało, że uczestnicy są podzieleni między spotkaniami w języku polskim, angielskim i ukraińskim, jednak większość zaznaczyła język polski. Możliwe jest zatem, że przyszłe spotkania będą odbywać się w języku polskim, ale zostanie to jeszcze omówione. Uczestnicy wybrali spotkania co miesiąc lub co dwa miesiące. W związku z tym TWG byłyby możliwe co 6-7 tygodni. Spotkanie odbywałoby się online, aby uniknąć kosztów podróży dla osób spoza Warszawy. UNHCR zaproponował jednak zorganizowanie spotkania w Biurze Krajowym UNHCR dla osób przebywających w Warszawie. Pytanie dotyczące priorytetów planu pracy na 2025 r. pokazało, że uczestnicy są zainteresowani i rzecznictwem na rzecz MHPSS na poziomie krajowym i regionalnym. Ten punkt ma kluczowe znaczenie w kontekście obecnej zmieniającej się sytuacji w dziedzinie pomocy humanitarnej i ograniczenia finansowania projektu MHPSS. Podkreślono, że warsztaty na określone tematy, takie jak: zapobieganie zachowaniom agresywnym wśród uchodźców, komunikacja z dziećmi i młodzieżą, objawy różnych schorzeń psychicznych i sposoby ich leczenia, a także aspekty kulturowe podczas świadczenia usług MHPSS. Warsztaty te poprawiłyby umiejętności psychologów pracujących z pacjentami z różnych środowisk kulturowych. Więcej szczegółów można znaleźć w załączonej prezentacji.

3. **Prezentacja wyników badania PLAN International - Invisible Wounds: Navigating Mental Health Challenges and Support for Ukrainian Adolescent Boys and Young Men**

PLAN International przedstawiło wyniki badań dotyczących wyzwań związanych ze zdrowiem psychicznym i wsparciem dla ukraińskich nastoletnich chłopców i młodych mężczyzn. Badania przeprowadzono w Ukrainie, Polsce, Rumunii i Mołdawii. Głównym celem tego badania jest podkreślenie barier strukturalnych i kulturowych oraz dynamiki płci w dostępie do wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego. Uznając wpływ norm płciowych na dostęp do zdrowia psychicznego, badanie to przyczynia się do dostosowania i rozwoju programów MHPSS, które są dostosowane do potrzeb nastoletnich chłopców i młodych mężczyzn. Badanie dotyczy kwestii męskiego wzorca dla dorastających chłopców z Ukrainy, zerwanych przyjaźni, mechanizmów radzenia sobie wśród ukraińskich chłopców, a także zastraszania w szkole. Badanie koncentruje się również na konfliktach tożsamości i stygmatyzacji wśród młodych mężczyzn uciekających przed wojną w Ukrainie. Badania pokazują, że w Polsce ukraińska młodzież ma trudności z budowaniem bliskich relacji i czuje się odizolowana od polskiego społeczeństwa, co skutkuje niską samooceną ukraińskiej młodzieży. Nauczyciele w Polsce zgłaszali, że uczniowie z Ukrainy zmagają się z kryzysem tożsamości i są emocjonalnie zagubieni. Ukraińscy uczniowie są opisywani jako „uwięzieni między obowiązkami dorosłości a etapem rozwoju późnego dorastania". Aby poradzić sobie ze swoimi emocjami, ukraińscy młodzi mężczyźni spędzają wolny czas w przestrzeni cyfrowej i reprezentują zachowania unikowe, takie jak używanie substancji psychoaktywnych. Jeśli chodzi o bariery w dostępie do specjalistów w zakresie zdrowia psychicznego, uczestnicy podkreślali ograniczoną dostępność specjalistów i niemożność znalezienia usług w języku ukraińskim lub rosyjskim, zwłaszcza w mniejszych miastach. Na koniec badania przedstawiono kilka zaleceń, takich jak rozszerzenie terapii internetowych, mobilnych jednostek zdrowia psychicznego i sieci wsparcia rówieśniczego, opracowanie ukierunkowanych interwencji w zakresie zdrowia psychicznego dotyczących traumy związanej z wojną, żałoby i poczucia winy ocalałego, a także stworzenie kampanii na temat zdrowia psychicznego dostosowanej do młodych mężczyzn. Więcej szczegółów można znaleźć w załączonym raporcie.

4. **Przedstawienie wszystkich uczestników**

Z racji, że było to pierwsze spotkanie TWG w tym roku, każdy uczestnik miał szansę zaprezentować swoją pracę i organizację.

5. **Następne kroki: nadchodzący przegląd ToR, kolejne spotkania**

WHO poinformowało uczestników, że zostaną poinformowani o kolejnym spotkaniu TWG.

Przdatne materiały:

1. **Prezentacja -** Grupa robocza ds. zdrowia psychicznego i wsparcia społecznego – analiza ankiety dla partnerów
2. **Raport PLAN International** – Invisible Wounds: Navigating Mental Health Challenges and Support for Ukrainian Adolescent Boys and Young Men research. Pełny raport dostępny w języku angielskie a wersja skrócona jest w języku angielskim i ukraińskim, REPORT: Invisible Wounds: Navigating Mental Health Challenges and Support for Ukrainian Adolescent Boys and Young Men.